Lieta Nr.A420308213
SKA – 539/2015

L Ē M U M S

Rīgā 2015.gada 9.februārī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnesis J.Neimanis
tiesnese D.Mita
tiesnese I.Skultāne

rakstveida procesā izskatīja SIA „Accounting event" blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 23.decembra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienests ar 2013.gada 21.janvāra lēmumu, pamatojoties uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 25.[1]pantu, dzēsa pieteicējas – SIA „Accounting event" pievienotās vērtības nodokļa pārmaksu 45,13 latus. Lēmumā norādīts, ka par taksācijas periodiem līdz 2008.gada janvārim pieteicējai ir izveidojusies pievienotās vērtības nodokļa pārmaksa 762,27 lati, no kuras tika segts budžetā maksājamais nodoklis 451,14 lati un saskaņā ar pieteicējas 2010.gada 26.janvāra pievienotās vērtības nodokļa pārmaksas pieprasījumu citu nodokļu nomaksai novirzīti 266 lati. Tātad neizmantotās pārmaksas atlikums ir 45,13 lati. Tā kā pieteicēja līdz 2011.gada 15.februārim neiesniedza pamatotu iesniegumu par pārmaksas atmaksu vai novirzīšanu, tai ir beidzies likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punktā noteiktais izmantošanas termiņš.

[2] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam pārcelt pievienotās vērtības nodokļa pārmaksu.

[3] Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Administratīvā apgabaltiesa ar 2014.gada 23.decembra lēmumu lietā izbeidza tiesvedību. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 25.[1]panta 1.punktā paredzētajai nodokļu pārmaksas dzēšanai nepiemīt patstāvīga, no jauna noteikta vai radīta ierobežojuma raksturs. Nodokļu maksātāja tiesības jebkādā veidā rīkoties ar nodokļa pārmaksu ir ierobežotas laikā. Tiesības rīkoties ar nodokļa pārmaksu zūd līdz ar likumā noteiktā noilguma iestāšanos, nevis līdz ar nodokļa pārmaksas dzēšanu. Lēmums dzēst nodokļa pārmaksu tiešas tiesiskas sekas nerada un nav uzskatāms par faktisko rīcību vai administratīvo aktu, bet gan ir iestādes iekšējs lēmums, kas vērsts uz iestādes iekšējās organizācijas sakārtošanu (*sk. Augstākās tiesas 2013.gada 7.novembra lēmuma lietā Nr.SKA-1006/2013 5.punktu, 2013.gada 15.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-736/2013 11.punktu, 2013.gada 10.septembra lēmuma lietā Nr.SKA-942/2013 4.punktu, 2013.gada 29.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-540/2013 7.punktu, 2014.gada 3.februāra lēmuma lietā Nr.SKA-377/2014 5.punktu*). Ņemot vērā, ka pārsūdzētais lēmums kā iekšējs lēmums neatbilst Administratīvā procesa likuma 184.pantā noteiktajiem iespējamiem pieteikuma priekšmetiem, šāds lēmums nav pakļauts administratīvās tiesas kontrolei. Šo secinājumu neietekmē nodokļu maksātāja šaubas par lēmuma tiesiskumu vai lēmuma pieņemšanas procesā pieļautiem procesuāliem pārkāpumiem. Šajā daļā tiesvedība izbeidzama, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu.

[3.2] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punkts, formulējot nodokļa maksātāja vispārīgās tiesības, noteic, ka pārmaksātās nodokļa summas *atmaksāšana* vai *novirzīšana* kārtējo nodokļu maksājumu segšanai *pieprasāma triju gadu laikā* pēc konkrētā nodokļa likumā noteiktā maksāšanas termiņa. Tātad priekšnodokļa atmaksas prasījums, kā ikviens no nodokļa tiesiskajām attiecībām izrietošs prasījums, ir pakļauts noilgumam. Tas atbilst tiesiskās drošības principam (*sk. Satversmes tiesas 2010.gada 19.jūnija sprieduma lietā Nr.2010-02-01 8.punktu un tajā citēto Eiropas Savienības Tiesas judikatūru*). Turklāt ir nepieciešams apliekamās personas skaidrs gribas izteikums, ka tā vēlas rīkoties ar pārmaksāto nodokli.

Līdz 2008.gada janvārim pieteicējai bija izveidojusies pievienotās vērtības nodokļa pārmaksa 762,27 latu apmērā. No minētās pārmaksas tika segts budžetā maksājamais pievienotās vērtības nodoklis 451,14 latu, bet citu nodokļu maksājumu segšanai tika novirzīti 266 lati. Līdz ar to neizmantotās pārmaksas atlikums līdz 2008.gada janvārim ir 45,13 latu (atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta paskaidrojumam, pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām, izdrukai no Nodokļu informācijas sistēmas). Tātad pārmaksa bija pieprasāma līdz 2011.gada 15.februārim.

Pieteicēja šādu pieprasījumu līdz 2011.gada 15.februārim nebija iesniegusi, līdz ar to pieteicējas prasījums par pārmaksātā nodokļa 45,13 latu apmērā atprasīšanu (pārcelšanu) ir izbeidzies noilguma dēļ. Attiecīgi ir zudušas pieteicējas subjektīvās tiesības iesniegt tiesā prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Šajā daļā ierosinātā tiesvedība ir izbeidzama, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 2.punktu.

[4] SIA „Accounting event" par tiesas lēmumu iesniedza blakus sūdzību. Blakus sūdzībā norādīts, ka pieteicējai nav saprotams, kādēļ piemērots Administratīvā procesa likuma 282.panta 2.punkts, jo pieteikumu parakstījusi valdes locekle ar attiecīgām tiesībām. Tiesa arī nav izskatījusi lietu pēc būtības, jo pieteicēja iebilst nevis par pārmaksas noilgumu, bet gan Valsts ieņēmumu dienesta lēmumu neatbilstību tiesību normām. Turklāt tiesa nav ņēmusi vērā pieteicējas norādītos faktus un nesakritības Valsts ieņēmumu dienesta lēmumos.

Motīvu daļa

[5] Tiesas lēmums ir pareizs, un Augstākā tiesa pievienojas lēmumā norādītajiem argumentiem.

[6] Pieteicēja kļūdaini izprot Administratīvā procesa likuma 282.panta 2.punktu (pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu), jo tas neattiecas uz pārstāvja paraksta tiesībām, bet gan pašas pieteicējas (t.i. SIA „Accounting event") tiesībām vērsties tiesā ar noteiktu pieteikumu.

Tiesa arī pareizi secinājusi, ka pieteicējas prasījums interpretējams kā prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, jo pārsūdzētā lēmuma, kas ir tiesību apjomu nemainošs (negatīvs) administratīvais akts, atcelšana pati par sevi nenodrošinās pieteicējai, viņasprāt, pienākošās tiesības rīkoties ar pārmaksu. Secinot, ka pieteicējas prasījums atmaksāt nodokļu pārmaksas iesniegts iestādē pēc šādu tiesību noilguma, tiesa pamatoti atteicās pieņemt pieteikumu, kas izslēdz pieteikuma izskatīšanu pēc būtības. Šādā situācijā nav nozīmes pieteicējas apsvērumiem par Valsts ieņēmumu dienesta 2012.gadā pieņemto lēmumu nesakritību vai atcelšanu, jo tie nevar ietekmēt faktu, ka līdz 2011.gada 15.februārim pieteicēja nevērsās iestādē ar lūgumu par pārmaksu atmaksu.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 23.decembra lēmumu, bet SIA „Accounting event" blakus sūdzību noraidīt.
Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis J.Neimanis

Tiesnese D.Mita

Tiesnese I.Skultāne